

Nämndinitiativ

Höj den civila beredskapen i Malmö

Sveriges och Europas säkerhetsläge har försämrats. Terrorhotnivån har höjts och efter Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har risken för såväl reguljära militära angrepp som hybridkrigsföring mot Sverige ökat. I klimatförändringarnas spår ökar också risken för allvarliga väderhändelser som kan skapa störningar i grundläggande samhällsfunktioner.

Denna verklighet sätter fingret på behovet av att stärka såväl Malmö stads som Malmöbornas beredskap. I försvarsberedningens totalförsvarsrapport som överlämnades den 19 december 2023 understryker man behovet av ett stärkt civilt försvar och att uppbyggnaden sker från en låg nivå. Försvarsberedningen understryker också att kommuner och regioner utgör en grundläggande del av totalförsvaret och att dessa i praktiken kommer vara viktiga delar i att tillgodose medborgarnas grundläggande behov. Mot bakgrund av detta åligger det samtliga svenska kommuner att vidta kraftfulla åtgärder för att höja sin förmåga.

En av de kraftfullaste åtgärderna för stärkt beredskap är en välinformerad befolkning. Om Malmöborna vet vad som förväntas i form av egen beredskap i händelse av kris eller höjd beredskap så ökar stadens motståndskraft. Malmö stad borde därför genomföra kontinuerliga kommunikationsinsatser, exempelvis genom utskick till alla hushåll där informationen från MSB kompletteras med relevant lokal information. Motsvarande information bör också återkommande kommuniceras av Malmö stad i exempelvis sociala medier och andra tillgängliga kanaler. Sådana kommunikationsinsatser bör med fördel ske på flera olika språk för att säkerställa att informationen kan tas emot av hela stadens befolkning.

En hög civil beredskap kräver att samhällets information når ut till alla grupper och att samhället får med sig hela befolkningen. I flera delar av Malmö finns stora inslag av utanförskap, där språkkunskaperna brister och förtroendet för myndigheterna är lågt, vilket också har förvärrats de senaste åren genom aktiva desinformationskampanjer drivna av extremister och utländska aktörer. Staden bör därför initiera särskilda samarbeten med civilsamhällesorganisationer med stark förankring i alla Malmös områden för att arbeta förtroendeskapande och etablera fler kontaktytor för att nå ut med information om civil beredskap. Malmö stad bör också inleda ett samarbete med Frivilliga Resursgruppen i syfte att teckna avtal med frivilliga försvarsorganisationer för att förbättra Malmö stads tillgång till stöd i händelse av krissituation.

Till skillnad från många andra kommuner saknar Malmö stad etablerade trygghetspunkter, vilket är på förhand utpekade platser dit Malmöborna i händelse av kris kan ta sig och få tillgång till exempelvis information, värme och dricksvatten. Detta är en brist i Malmös beredskapsplanering som måste rättas till. Även om en bred palett av informationsinsatser görs kommer det finnas grupper i Malmö som inte har förmåga att på egen hand upprätthålla sin beredskap och som kommer vara i behov av extra insatser från kommunen i händelse av kris eller höjd beredskap.

Det kan röra sig om Malmöbor med särskilda behov, långvarigt sjuka och äldre med insatser från äldreomsorgen. För att säkerställa bästa möjliga förutsättningar att tillgodose dessa gruppers behov och rättigheter behöver Malmö stad göra en särskild genomlysning av Malmöbornas beredskap.

I en allt mer digitaliserad värld utgör cybersäkerhet ett viktigt beredskapsarbete för att kunna upprätthålla grundläggande samhällsfunktioner. De IT-attacker som drabbat flera myndigheter och kommuner den senaste tiden visar vilka ödesdigra konsekvenser ett bristande säkerhetsarbete kan innebära. Malmö stad måste därför göra en översyn och identifiera vilka åtgärder som kan visa för att stärka stadens cybersäkerhet.

Malmö stad som kommun har ett stort ansvar, men är samtidigt beroende av att andra aktörer i stadens närhet också har tillräcklig beredskap. Att elförsörjning, vattenrening och dricksvattenförsörjning fungerar även i händelse av kris och krig är avgörande för att långsiktigt kunna upprätthålla samhällets motståndskraft. Kommunstyrelsen behöver därför inom ramen för såväl sitt övergripande ansvar som sin uppsiktsplikt fördjupa sin kunskap kring aktörer som VA SYD:s, Sydvattens, Räddningstjänsten Syds och Eons arbete med beredskap.

Vi föreslår därför att kommunstyrelsen beslutar:

Att Kommunstyrelsen uppdrar åt stadskontoret att genomföra kontinuerliga kommunikationsinsatser i syfte att stärka Malmöbornas beredskap med utgångspunkt i MSB:s information,

Att Kommunstyrelsen uppdrar åt stadskontoret att i samråd med berörda förvaltningar utreda formerna för krav på att föreningar och organisationer som får bidrag av Malmö stad ska verka för att stärka Malmöbornas beredskap,

Att Kommunstyrelsen uppdrar åt stadskontoret att initiera ett samarbete med Frivilliga Resursgruppen i syfte att teckna avtal med frivilliga försvarsorganisationer,

Att Kommunstyrelsen uppdrar åt stadskontoret att etablera trygghetspunkter,

Att Kommunstyrelsen uppdrar åt stadskontoret att genomföra en genomlysning av Malmöbornas beredskap med särskilt fokus på utsatta grupper som riskerar att inte klara sig själva i händelse av kris eller höjd beredskap,

Att kommunstyrelsen uppdrar åt stadskontoret att i samråd med serviceförvaltningen genomföra en översyn av stadens arbete med cybersäkerhet och återrapporera detta till kommunstyrelsen,

Att Kommunstyrelsen bjuder in VA-Syd, Sydvatten, Räddningstjänsten Syd och Eon i syfte att informera sig om respektive verksamhets arbete med beredskap,

Malmö 2024-02-06

Helena Nanne (M)

Håkan Fäldt (M)

Med instämmande av

John Eklöf (M)

Farishta Suleiman (M)

Tony Rahm (M)

(Detta nämndinitiativ är en tillgänglighetsanpassad version som skapats i efterhand baserad på originaltexten).